

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА (СИНТАКСИС)**

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Освітня програма «**Чеська мова і література**»

Спеціалізація **035.038 Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша - чеська**

Спеціальність **035 Філологія**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри.
Протокол № 1
від 28 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасна українська мова (синтаксис)
Викладач (-і)	Пітель Василь Іванович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
Е-mail викладача	vasyl.pitel@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Сучасна українська мова (синтаксис)» має важливе значення щодо підготовки бакалавра філології. Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійно-орієнтованої компетентності, передбачає оволодіння знаннями, уміннями і навичками аналізу синтаксичних одиниць.</p> <p>У граматичній системі мови синтаксису належить центральне місце, оскільки у його сфері функціонують мовні одиниці, які забезпечують спілкування людей, безпосередньо співвідносячи повідомлюване з реальною дійсністю. Усебічне вивчення цього розділу граматики сприяє закріпленню у студентів попередньо набутих знань із фонетики, лексикології, словотвору, морфології, а також ще глибшому засвоєнню словниково-граматичних та інформаційних можливостей мови як найважливішого засобу людського спілкування.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Мета дисципліни</i> – формування у студентів-філологів систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації та кваліфікації синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць з послідовним розмежуванням:</p> <p>1) формально-синтаксичного, семантико-синтаксичного, комунікативного аспектів; аналізом зв'язків між складниками словосполучень, речень (простих і складних), складного синтаксичного цілого; 3) встановлення відношень (предикативних, напівпредикативних, суб'єктних, об'єктних, атрибутивних, обставинних, синкретичних, еднальних, приєднувальних, градаційних, зіставних тощо) між компонентами, які структурують синтаксичні одиниці.</p> <p><i>Завдання курсу</i> – забезпечити фахову підготовку майбутніх філологів, сформувати в них міцні навички аналізу синтаксичних одиниць, виробити уміння застосовувати на практиці здобуті знання із синтаксису української мови, допомогти студентам практично оволодіти нормами писемного та усного літературного мовлення.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК11 Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12 Здатність до організації ділової комунікації.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та чеською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію чеської та української мов і літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною і чеською мовами.

ПРН12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у

спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
 ПРН20 Застосовувати сучасні методики та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового та/або прикладного дослідження в конкретній філологічній галузі.
 ПРН21 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24 год.
Практичні заняття	36 год.
Самостійна робота	120 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ вибіркова
Сьомий, восьмий	035 Філологія	Четвертий	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. <i>Вступ. Синтаксис як розділ граматики</i>	2	2	10
Тема 2. <i>Словосполучення</i>	2	2	10
Тема 3. <i>Речення як основна синтаксична одиниця.</i>	2	4	10
Тема 4. <i>Синтаксис односкладного речення</i>	2	4	10
Тема 5. <i>Неповні, нечленовані та незакінчені речення</i>	2	2	10
Тема 6. <i>Просте ускладнене речення</i>	2	4	10
Загальна кількість годин за сьомий семестр:	12	18	60
Тема 1. <i>Загальне поняття про складне речення.</i>	2	2	10
Тема 2. <i>Складносурядне речення, його ознаки.</i>	2	2	10
Тема 3. <i>Загальні поняття про складнопідрядне речення, його ознаки.</i>	2	4	10
Тема 4. <i>Синтаксис безсполучникового речення</i>	2	4	10
Тема 5. <i>Складні багатокомпонентні конструкції</i>	2	4	10
Тема 6. <i>Українська пунктуація</i>	2	2	10
Загальна кількість годин за восьмий семестр:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів передбачають: 50 балів – поточний контроль; 40 балів за семестровий контроль; 10 балів за самостійну роботу.
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.
Практичні заняття	Опрацювання програмових питань зі всіх розділів курсу. Форми: усне повідомлення, дискусія, виконання практичних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік (сьомий семестр); екзамен (восьмий семестр)
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.</p> <p>За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.</p> <p>Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.</p> <p>Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені</p>	

[Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, UdeMy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

- Барчук В. Сурядність: типологічний аспект. Мовознавство. – 2015. – № 5. – С. 13- 20.
- Барчук В. Про два різновиди гіпотаксису. Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2019. С. 165-172.
- Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ, 1993.
- Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари, 2004. 400 с.
- Глазова О. П. Українська пунктуація : навчальний посібник. Харків, 2004.
- Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підручник. Київ, 2010.
- Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк, 2001.
- Загнітко А.П. Теорія сучасного синтаксису. Донецьк: ДонНУ. 2008. 294 с.
- Пітель В. І., Пітель В. М. Українська мова. Збірник тестів із синтаксису та пунктуації. 2-ге вид., переробл. і доп. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2017. 251 с.
- Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ, 1994.
- Христіанінова Р. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові. Київ. 2012. 368 с. 17.
- Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. Київ. 2010. 408 с

Доцент кафедри української мови Василь Пітель